

VERSLAG GOAB-KRING NOORD

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB Noord, die plaatsvond op 17 juni 2025 van 10.00 – 12.00 uur. Er waren 10 beleidsambtenaren van 10 gemeenten aanwezig, één vertegenwoordiger van OCW (online) en 3 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Ve in de kinderdagopvang
4. OAB 2026
5. In de etalage
6. Wisseling van de wacht
7. Evaluatie en afronding

NIEUWS GOAB *

* Onderstaande is aangevuld met informatie die pas na de kenniskring bekend is geworden.

Wet/regelgeving en Kamerbrieven

- **SPUK GOAB:** Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft op 21 mei een brief naar de Kamer gestuurd waarin staat dat de SPUK GOAB per 2027 zal worden omgezet naar een Bijzondere Fondsuitkering (BFU). Dit sluit aan op de huidige looptijd van de SPUK, tot eind 2026. Echter is voor omzetting naar een BFU een wetswijziging nodig en dat kent een doorlooptijd. Het ministerie van OCW werkt aan een meer precieze planning en zal jullie daarvan op de hoogte houden. De brief van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 21 mei meldt ook, zoals ook in het hoofdlijnenakkoord van dit kabinet stond, dat alle SPUK's met ingang van 1 januari 2026 met 10% worden gekort. Die korting geldt ook voor de SPUK GOAB voor het jaar 2026, ook al loopt deze SPUK door tot eind 2026. Eind september 2025 ontvangen gemeenten van DUO een brief met daarin het voorlopige bedrag OAB voor het jaar 2026. De SPUK wordt jaarlijks geïndexeerd.
- **Vraag: Wordt in 2026 er ook 10% korting gegeven op het drempelbedrag van 64k?**
Antwoord van OCW: Nee, het totale budget voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid, dat wordt verdeeld onder gemeenten op basis van de achterstandsscores, wordt gekort met 10%.
- **Vraag: In de afgelopen jaren is het drempelbedrag niet geïndexeerd, waarom niet? Gaat dit in 2026 wel gebeuren?**
Antwoord van OCW: Het drempelbedrag van € 64.000 staat in het Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid genoemd, artikel 4 (criteria hoogte specifieke uitkering). Sinds dit besluit in werking is getreden (na invoering van de verdeling op basis van de indicator) is die € 64.000 niet meer aangepast. Na 2026 moet de SPUK GOAB worden omgezet naar een Bijzondere Fondsuitkering. Over de wijze waarop dit zal plaatsvinden en de planning daarvan, is op dit moment helaas nog niets definitiefs te zeggen. Of het bedrag van € 64.000 daarmee ook zal wijzigen, is ook nog niets te zeggen.

- **Vraag: Geldt in 2026 nog wel indexering (na de 10% korting)?**
Antwoord van OCW: Ja, er wordt wel geïndexeerd. Maar goed om te weten, in de voorjaarsnota is ook afgesproken bij het GOAB budget te korten op de loonbijstelling.

**Hieronder de bedragen zoals die in de OCW begroting staan opgenomen voor GOAB:
 Stand (6 Bijlage 1 Standen Budgettaire gevolgen van beleid | Ministerie van Financiën -
 Rijksoverheid)**

Tabel 36 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
GOAB	638.352	579.600	571.774	567.804	605.181	599.265

De middelen in de BFU worden beleids- en bestedingsvrij uitgekeerd. Bij de BFU kan wel (verplichte) informatie opgevraagd worden. Welke informatie dat is, wordt nader uitgewerkt door OCW. Deze informatie hoeft echter niet gecontroleerd te worden door een accountant wat bij een SPUK wel het geval is. Doordat er de mogelijkheid is om informatie op te vragen, wordt het gemakkelijker voor het Rijk om te kijken of de doelen bereikt worden, of de uitkering aansluit bij de kosten van gemeenten en of de verdeling nog passend is. Daarbij kan de door de gemeente verstrekte informatie nooit leiden tot terugvordering van verstrekte BFU-middelen.

- **Vraag: Kan het dan zijn op basis van resultaten uit de monitor dat een individuele gemeente het jaar erop minder budget krijgt (dat heeft men opgemaakt uit BZK brief)?**
Antwoord OCW: Nee dat is niet mogelijk, zie de passage die in de nieuwsflits stond vermeld en die is te lezen in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel herziening uitkeringsstelsel financiële verhoudingen:
“Net als de DU is de BFU een fondsuitkering, wat betekent dat de middelen beleids- en bestedingsvrij worden uitgekeerd. In tegenstelling tot de DU mag er bij de BFU wel (verplichte) informatie opgevraagd worden. Deze informatie hoeft echter niet gecontroleerd te worden door een accountant wat bij een SPUK wel het geval is. Doordat er de mogelijkheid is om informatie op te vragen, wordt het gemakkelijker voor het Rijk om te kijken of de doelen bereikt worden, of de uitkering aansluit bij de kosten van provincies of gemeenten en of de verdeling nog passend is. Daarbij kan de door de medeoverheden verstrekte informatie nooit leiden tot terugvordering van verstrekte BFU-middelen.”
- **Vraag: Hoe staat het nu met de BFU, komt deze er nu wel en zo ja wat is de fasering?**
Antwoord OCW: die Bijzondere Fondsuitkering is inderdaad nu nog een wetsvoorstel, waarvan de planning per definitie onzeker is. Maar vooralsnog loopt alles volgens planning, er is geen reden om uit te gaan van vertraging. Wat op de GOAB website hierover staat, klopt. Wij zijn bezig een overleg te plannen met juristen bij BZK om van hen meer te horen over die BFU en de stavaza. OCW hoopt dat dat op korte termijn lukt, want dan is er meer helderheid, waarmee de gemeenten verder geïnformeerd kunnen worden.

De Voorjaarsnota 2025 kondigde toch een **indexering** fiscaal maximum 2026 aan voor de kinderopvang. De maximum uurprijzen in 2026 worden geïndexeerd aan de hand van een gemiddelde van de loon- en prijsontwikkeling in de economie. Het indexeringspercentage voor 2026 bedraagt 4,84%. De maximum uurprijs voor dagopvang voor 2026 komt daarmee uit op € 11,23. Ook worden stappen gezet in de verdere **uitwerking** richting 'bijna gratis' kinderopvang. Het drempelinkomen voor 96% vergoeding wordt in 2026 verhoogd naar € 56.400 (1,5x modaal), dit is voor 2025 € 47.400. Ook hogere inkomens krijgen meer tegemoetkoming. Bij bijvoorbeeld € 80.000 wordt dit 85,9%, dit is in 2025 82,7%. Voor de val van het

kabinet werd 2029 als streefdatum genoemd voor de invoering van bijna gratis kinderopvang. De gevolgen van de val van het kabinet voor deze datum zijn nog niet bekend.

Onderzoeken en handreikingen

- **Onderzoek** naar kansen op een goede start (Sardes/SEO) in het basisonderwijs voor jonge kinderen uit kwetsbare maatschappelijke groepen. Op basis van een risico- en impactanalyse worden zes beleidsmaatregelen aanbevolen:
 1. Verlaging van de leerplichtleeftijd naar vier jaar: Dit vergroot de deelname van doelgroepkinderen en vermindert ongelijkheden bij de start in het basisonderwijs.
 2. Urenuitbreiding van voorschoolse educatie: Vroeger starten, bijvoorbeeld vanaf twee jaar, kan ontwikkelingsverschillen verkleinen, mits de kwaliteit gewaarborgd blijft.
 3. Betere beschikbaarheid en bereikbaarheid van voorzieningen: Integratie van voorschoolse educatie in kinderdagopvang kan segregatie verminderen en deelname van werkende ouders vergroten.
 4. Professionalisering en coaching van pedagogisch medewerkers: Doorlopende scholing en ondersteuning verbeteren de ontwikkelkansen van kinderen.
 5. Verbetering van vroegschoolse educatie in het basisonderwijs: Kleinere klassen en betere beroepskracht-kind ratio's in groepen 1 en 2 verhogen de onderwijskwaliteit.
 6. Gezinondersteuning: Stimuleren van ontwikkelingsondersteunend gedrag in de thuissituatie vraagt om een duurzame, op maat gemaakte aanpak.

Het verplichten van ve aan doelgroepkinderen vve wordt afgeraden vanwege inbreuk keuzevrijheid ouders en stigmatisering.

- **Staat** van het Onderwijs 2025. Inspectie stelt dat de vroegschoolse educatie op de meeste basisscholen in orde is. De doorgaande lijn met voorscholen kan beter. De Inspectie beveelt scholen aan hier echt werk van te maken.
- **Handreiking** Inclusieve Kinderopvang (Sardes). Sardes heeft in opdracht van de ministeries van SZW, OCW en VWS de handreiking 'Op weg naar inclusieve kinderopvang' geschreven. Deze handreiking helpt gemeenten, kinderopvangorganisaties, onderwijs en jeugdhulp op weg naar een gezamenlijke en inclusieve ontwikkelomgeving voor jonge kinderen. De handreiking is opgebouwd als een routekaart: geen vast pad, maar een flexibele leidraad die je helpt je eigen route naar inclusieve opvang te bepalen. De reis begint bij het verkennen van de gezamenlijke ambitie, en voert langs thema's als samenwerking, bekostiging, personele inzet en ouderbetrokkenheid. De route bestaat uit vier fasen:
 1. Oriënteren op inclusieve kinderopvang
 2. Verkennen van de lokale situatie en kansen
 3. Concrete plannen maken
 4. In de praktijk brengen en ontwikkelen

Elke fase bevat praktische vragen, voorbeelden en reflectietools om het gesprek te voeren en concrete stappen te zetten.

- **OESO** rapport vroeg investeren voor meer gelijke kansen. Het rapport legt de nadruk op de zwaksten. Er wordt gepleit om voor hen VVE betaalbaar, beschikbaar en toegankelijk te maken. Daarnaast pleit de Oeso voor kruisbestuiving: zorg voor vermenging van algemeen beleid met specifiek beleid voor thema's met veel kwetsbare kinderen. Denk aan een brede cross - sectorale aanpak, met coördinatie van educatie voor jonge kinderen met andere sociale en gezondheidsvoorzieningen voor kinderen en ouders.
- **Impact ve** in Nederland (NRO). In maart 2022 schreven Karin Van der Heijden en Ijsbrand Jepma van Sardes in opdracht van het NRO een impactanalyse voorschoolse educatie. In maart 2025 actualiseerden zij deze. Drie vragen worden beantwoord:
 - Wat is voorschoolse educatie?
 - Wat zijn de effecten van voorschoolse educatie?
 - Wat draagt bij aan de effectiviteit van voorschoolse educatie?

Effecten worden gezien op korte termijn (bij start op school op taal-, sociaal emotionele ontwikkeling en fijne motoriek), middellange termijn (woordenschat) en lange termijn (betere arbeidsmarktpositie). Aan dit effect dragen bij: Educatieve kwaliteit, duur programma, intensiteit programma, oudercompenent, professionalisering PM'ers, gebruik programma's, kleine groepen en doorgaande leerlijnen.

- [Leidraad](#) Functioneel taalonderwijs groep 1 en 2 (NRO). Deze leidraad biedt scholen handvatten om hun taalonderwijs voor kleuters vorm te geven, passend bij hun leefwereld. De leidraad ondersteunt leerkrachten, team- en schoolleiders bij het maken van bewuste en onderbouwde keuzes in hun onderwijsaanpak. Op basis van internationale wetenschappelijke literatuur zijn zes praktische aanbevelingen uitgewerkt, zoals: benut elke taalkans, bevorder rijke taalproductie en betrek de thuisomgeving van leerlingen. Bij elke aanbeveling zijn concrete materialen en activiteiten beschikbaar, zoals checklists en werkvormen. Deze leidraad sluit aan bij de bestaande leidraad voor groep 3-8 en zorgt voor een sterke, doorlopende leerlijn in taalonderwijs.

GOAB producten/verslagen/bijeenkomsten

- [Webinar](#) ve aantrekkelijk houden: in gesprek met onder andere bestuurders en managers pedagogiek van onder andere Doornik, Kind & Co Ludens, Tinteltuin, en SWW. Ook Sardes zat aan tafel als auteur van de Handreiking Bekostiging voorschoolse educatie. Aan bod kwamen vragen als: Wat hebben organisaties nodig om het ve-aanbod te kunnen en willen blijven voorzien? Wat willen zij behouden en op welk vlak hebben ze iets nieuws nodig? Het webinar is opgenomen in een studio en terug te zien.
- [Kenniscip](#) samenwerken rond jonge kind. De CED-Groep ontwikkelde binnen het GOAB-traject een korte kenniscip. Deze clip helpt gemeenten om jonge kinderen en hun ouders goed in beeld te krijgen én te houden. Daarnaast stimuleert de clip een geïntegreerde en doorgaande aanpak voor het jonge kind. In tien minuten worden jullie geïnformeerd over het belang van een kansrijke start. We laten zien hoe je als gemeente, samen met ketenpartners, domein overstijgend kunt werken om de kansen van elk jong kind te vergroten. Met voorbeelden van programma's en initiatieven tonen we hoe je zo'n ketenaanpak rond het jonge kind succesvol vormgeeft.
- [Factsheet](#) wat werkt in vve. Onderzoeken over de kwaliteit en opbrengsten van vve zijn bij elkaar gebracht, waarna is gekeken naar de waarde van deze onderzoeken. De factoren zijn op verschillende niveaus ingedeeld en op een rij gezet van kind tot en met de gemeente. Kort samengevat profiteren kinderen uit gezinnen met een grotere achterstand (lage sociaal-economische status, lage opleiding en niet-westerse achtergrond) meer van vve dan andere kinderen, is het betrekken van ouders bij de ontwikkeling van kinderen effectief, draagt professionalisering en bijscholing van beroepskrachten bij aan een hogere educatieve kwaliteit en hangt een hogere educatieve kwaliteit vervolgens samen met betere uitkomsten.

Op verzoek van OCW (geen GOAB):

- [Webinar](#) Faciliteren samenwerking ouders rondom jonge kind. Donderdag 3 juli van 9.30 – 11.00 uur georganiseerd door het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Centraal staat de vraag hoe je, als schoolbestuur, gemeente, of VE-aanbieder, deze samenwerking goed kan faciliteren.

VE IN DE KINDERDAGOPVANG

We gaan met elkaar in gesprek over ve in de kinderdagopvang. Wettelijk gezien is dit toegestaan: maximaal 6 uur per dag in de kinderdagopvang mag meetellen als ve-aanbod. Landelijk zien we steeds meer gemeenten die het mogelijk maken om ve in de kinderdagopvang aan te bieden. Er zijn ook gemeenten die dit tegenhouden en vasthouden aan het ve-aanbod in de peuteropvang. Ve in de kinderdagopvang kent voor- en nadelen.

Samenvatting van uitwisseling

De plicht VE voor doelgroepkinderen is juridisch niet mogelijk tenzij sprake is van OTT. Kleinere groepen in de vroegschool zijn wenselijk (zoals dat vroeger was).

Er blijken verschillen tussen de gemeentes te zijn wat betreft aanbod VE in de kinderopvang. Sommigen doen het al jaren, sommigen niet en anderen laten het weer uitvoeren door alle KOV-aanbieders of een aantal geselecteerde aanbieders.

Sommige gemeentes financieren de pedagogisch coach voor de doorgaande lijn voorschool-vroegschool, soms zelfs al vanaf de toeleiding.

Door een gemeente wordt de peutermonitor nul13 genoemd als een goede optie om hierbij in te zetten. De monitor is te koppelen aan financiën. Met de resultaatmonitor zou je ook nog resultaatafspraken kunnen maken. Ook wordt Dimensional Insight genoemd.

De aanwezige gemeentes geven aan behoefte te hebben aan meer uitwisseling over financieringsmodellen. Een van de gemeentes is bezig een nieuw overlegstramien te organiseren (LEA/OOGO) zodat schoolbesturen mindere verschillende overlegtafels hebben.

OAB 2026

Er zijn op dit moment meerdere ontwikkelingen gaande rondom het onderwijsachterstandenbeleid. Denk aan de 10% korting op het OAB-budget vanaf 2026, de indexering op het fiscaal maximumtarief voor de kinderopvang met als gevolg dat de ve-subsidie voor gemeenten zal stijgen. Ook komt het slotjaar van de GOAB-periode 2023-2026 eraan, waarin eventueel opgebouwde reserves grotendeels opgemaakt moeten worden. Naast financiële ontwikkelingen zijn er ook politieke ontwikkelingen: op 29 oktober 2025 zijn er landelijke verkiezingen en op 18 maart 2026 gemeenteraadsverkiezingen. Hoe wordt binnen gemeenten nagedacht over het voorbereiden van een mogelijk nieuwe wethouder en mogelijk nieuwe raadsleden op het OAB, ook in relatie tot financiële ontwikkelingen?

Samenvatting van uitwisseling

Er is nog onduidelijkheid over de 10% korting. Het is beter voorlopig de 10% aan te houden. OCW komt nog met een specifiek antwoord.

Er worden grote zorgen gedeeld om de korting en indexering KOT; minder budget maar hogere uitgaven. Het resterende budget wordt veelal niet uitgeven aan structurele zaken, maar bewaard voor incidentele kostenposten.

Door het wegvallen van het gemeentelijk NPO budget medio 25 zijn er al verschillende initiatieven onder GOAB of andere financiering gebracht, omdat verschillende domeinen ook overlap hebben. Dit wordt ook overgenomen door schoolbesturen.

WISSELING VAN DE WACHT

Einar IJedema heeft afscheid genomen en wordt opgevolgd door Gini van Wijnen en tijdelijk tot de zomer van 2026 door Anja de Rooij.

Gini is trainer en adviseur bij de CED-Groep. Zij houdt zich o.a. veel bezig met het thema burgerschap en gemeentelijk onderwijsbeleid. Zij is eerder zelf een aantal jaar beleidsadviseur bij een gemeente geweest. Naast haar trainingswerkzaamheden voor de VNG-cursus over het brede onderwijsbeleid, neemt ze nu het stokje over van collega's in de ondersteuning van gemeentes in het GOAB-traject.

EVALUATIE EN AFRONDING

Als mogelijk onderwerp voor een volgende keer wordt aangedragen:

- Inclusief onderwijs: wat is de rol van gemeentes?

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De data voor de GOAB-kenniskringen voor het nieuwe seizoen worden zo snel als mogelijk bekend gemaakt. In principe zal de eerstvolgende bijeenkomst medio november/december plaatsvinden. Dit zal een online bijeenkomst zijn voor gemeenten.

Mist een collega op onze GOAB-contactenlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via g.vanwijnen@cedgroep.nl / a.derooij@cedgroep.nl.